

ساخت و اعتباریابی پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

Hadi Salimi

Ph.D. Student of Counseling, Faculty of Humanities Sciences, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran.

Moosa Javdan*

Assistant Professor of Psychology, Faculty of Humanities, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran.

javdan4920@yahoo.com

Eghbal Zarei

Associate Professor of Psychology, Faculty of Humanities Sciences, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran.

Samaneh Najarpourian

Associate Professor of Counseling, Faculty of Humanities, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran.

هادی سلیمی

دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

دکتر موسی جاودان (نویسنده مسئول)

استادیار روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

دکتر اقبال زارعی

دانشیار روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

دکتر سمانه نجارپوریان

دانشیار مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

Abstract

The aim of the present study was constructing a tool to test the factors affecting marital stability and satisfaction. The present study was descriptive and validation type. The research population included all married people in Bandar Abbas in 2019 that 310 people were selected by convenience methods and answered Marriage Attractions Questionnaire (MAQ) and Marital Satisfaction Index (IMS). Exploratory and confirmatory factor analysis and Pearson correlation were used to analyze the data. Data were analyzed by SPSS-22 and AMOS-23. The results of the analysis of MAQ led to the identification of 7 components that were included in three general factors: intrapersonal, interpersonal and environmental. Cronbach's alpha showed that all components have a coefficient between 0.77 and 0.96. The results of the correlation between the components of MAQ with IMS showed that there is a significant relationship between all the components of MAQ and IMS ($p < 0.05$). Based on the results, it can be concluded that MAQ can be used as a research and clinical tool by researchers and couples therapists.

Keywords: *Marital Attractions, Marital Stability, Marital Satisfaction, Questionnaire.*

چکیده

این پژوهش با هدف ساخت ابزاری برای آزمون عوامل مؤثر بر ثبات و رضایت زناشویی انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع اعتباریابی بود. جامعه پژوهش شامل افراد متأهل شهر بندرعباس در سال ۱۳۹۸ بودند که ۳۱۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی و شاخص رضایت زناشویی پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و همبستگی پیرسون استفاده شد. داده‌ها توسط نرم‌افزارهای SPSS-22 و AMOS-23 تجزیه و تحلیل شدند. نتایج تجزیه و تحلیل پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی به شناسایی ۷ مؤلفه منجر شد که در سه عامل کلی درون‌فردی، بین‌فردی و محیطی قرار گرفتند. ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که تمامی مؤلفه‌ها ضریب بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۶ دارند. نتایج همبستگی بین مؤلفه‌های جاذبه‌های زناشویی با شاخص رضایت زناشویی نشان داد بین تمامی مؤلفه‌های جاذبه‌های زناشویی با شاخص رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). (باتوجه به نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی می‌تواند به‌عنوان ابزار پژوهشی و بالینی مورد استفاده پژوهشگران و زوج‌درمانگران قرار بگیرد.

واژه‌های کلیدی: جاذبه‌های زناشویی، ثبات زناشویی، رضایت زناشویی، پرسشنامه.

ویرایش نهایی: آبان ۹۹

پذیرش: تیر ۹۹

دریافت: تیر ۹۹

نوع مقاله: کاربردی

مقدمه

ازدواج رابطه‌ای است که در لوای آن مرد و زن از طریق تعهدی قانونی و مذهبی تصمیم می‌گیرند تا به‌عنوان زوج در کنار هم بمانند و باهم زندگی کنند (فاطمیما و اجمل^۱، ۲۰۱۲) و انتظار دارند که رابطه آن‌ها با تعهد و عشقی که نسبت به هم دارند، باثبات و رضایتمند بماند

^۱. Fatima & Ajmal

Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

(کارن، آتلی و موراکو^۱، ۲۰۱۰)، اما این انتظار ممکن است تحقق نیابد و پایداری ازدواج یا رضایتمندی از آن به خطر بیفتد. ازدواج‌های باثبات برای همه زن و شوهرها رضایتمند نیست؛ یعنی زن و شوهرهایی نیز هستند که در ازدواج‌های ناشاد به دلایل متنوع می‌مانند (وایتی، لو و لوین^۲، ۲۰۰۹). به‌عبارتی دیگر، در سراسر مسیر زندگی زناشویی، همسران با زمان‌های شاد و همچنین با زمان‌های سخت و دشواری مواجه می‌شوند. در پاسخ به این زمان‌ها، برخی همسران طلاق می‌گیرند درحالی‌که برخی تمام نارضایتی‌ها و سختی‌های زندگی زناشویی را تحمل می‌کنند، به زندگی زناشویی ادامه می‌دهند و برخی دیگر رابطه‌ای شاد و کامروا ایجاد می‌کنند (دونگ لی^۳، ۲۰۰۸). این حالت نشان می‌دهد که صرفاً ثبات زناشویی^۴ را نمی‌توان به‌عنوان وجود شادی و رضایت از زندگی زناشویی^۵ مطرح کرد و می‌توان گفت که در واقع ثبات ازدواج با رضایت از ازدواج متفاوت است (لنتال^۶، ۱۹۷۷).

ثبات زناشویی مفهوم گسترده‌ای است که به زوج‌هایی اشاره دارد که نه طلاق گرفته و نه به دنبال جدایی از یکدیگر هستند. درحالی‌که ثبات ازدواج ویژگی زوجی یا به عبارتی مربوط به سیستم دونفره است، رضایتمندی یک ویژگی و احساس فردی است و به شیوه‌ای که افراد ازدواجشان را ارزشیابی می‌کنند اشاره دارد (اوراتینکال و ونستینوگن^۷، ۲۰۰۶). رضایت زناشویی به‌عنوان عملکردی از مقایسه بین انتظارات و خواسته‌های زناشویی^۸ با نتایج و دستاوردهای زناشویی^۹ در نظر گرفته می‌شود و ثبات زناشویی به‌عنوان ادامه داشتن ازدواج مطرح می‌شود (لنتال، ۱۹۷۷). با توجه به مطالب عنوان‌شده مشخص می‌شود که بین رضایت و ثبات زناشویی تفاوت وجود دارد و همان‌طور که پژوهشگران و درمانگران مطرح کرده‌اند ضروری است همواره به دنبال عواملی بود که می‌توانند روی هر دو بعد تأثیر بگذارند (اوراتینکال و ونستینوگن، ۲۰۰۶؛ لنتال، ۱۹۹۷).

لوینگر^{۱۰} (۱۹۷۶) با داشتن دیدگاهی مبتنی بر تئوری مبادله اجتماعی^{۱۱} از مفهوم جاذبه‌های زناشویی^{۱۲} یاد می‌کند. لوینگر (۱۹۷۶) معتقد است روابط زناشویی برای اینکه دارای ثبات و رضایتمندی باشند نیازمند داشتن جاذبه‌های زناشویی است. جاذبه‌های زناشویی شرایطی هستند که باعث می‌شود تا افراد به عضویت و مشارکت در یک رابطه مشتاق شوند. هراندازه جاذبه‌های زناشویی بیشتر باشد به‌نوعی زوج از پاداش‌های بیشتری بهره‌مند خواهند شد و در نتیجه رشد رابطه فزونی می‌گیرد و احتمال انحلال رابطه کاهش پیدا می‌کند. جاذبه‌های زناشویی حالت مانع را دارند و باعث می‌شوند تا فرد به سمت جاذبه‌های جایگزین کشیده نشود. جاذبه‌های جایگزین^{۱۳} برای رابطه زناشویی عموماً به‌عنوان شرکای جایگزین (روابط فرازناشویی و ازدواج مجدد) یا به‌عنوان طلاق و زندگی مجردی مفهوم‌سازی می‌شود (لینگستاد و جالووانا^{۱۴}، ۲۰۱۰). بنابراین جاذبه‌های زناشویی شرایطی هستند که باعث می‌شود زوج از زندگی زناشویی خود رضایت داشته و آن را حفظ کنند (بورشن و هارکونن^{۱۵}، ۲۰۱۸).

مک کی^{۱۶} (۲۰۰۳) از زاویه‌ای دیگر به ثبات و رضایت زناشویی می‌پردازد. وی عواملی را که موجب تضعیف ثبات و رضایت رابطه می‌شود تحت عنوان عوامل خطر^{۱۷} یاد می‌کند. وی معتقد است عوامل خطر عواملی هستند که پیامدهای منفی در رابطه را افزایش می‌دهند و موجب فاصله‌گیری و جدایی زوج می‌شوند. تأثیرگذاری عوامل خطر بر روی روابط زناشویی زوج‌ها متفاوت است. تأثیر بعضی از عوامل خطر بر زندگی بعضی از زوج‌ها باعث ایجاد مشکل و اختلاف شده و زندگی مشترکشان سرانجام به جدایی می‌انجامد؛ درحالی‌که عده‌ای دیگر با داشتن همان عوامل خطر، رضایت زناشویی بالایی دارند و به زندگی مشترکشان ادامه می‌دهند. به نظر می‌رسد وجود یک‌سری از

1. Curran, Utley & Muraco

2. Waite, Luo & Lewin

3. Dung Le

4. Marital Stability

5. Marital Satisfaction

6. Lenthall

7. Orathinkal & Vansteenwegen

8. marital expectations

9. marital outcome

10. Levinger

11. social exchange theory

12. marital attractions

13. alternative attractions

14. Lyngstad & Jalovaara

15. Boertien & Härkönen

16. Mackay

17. risk factors

عوامل یا به‌کارگیری یک‌سری از عوامل توسط زوجها، مانع از تأثیرگذاری زیاد عوامل خطر می‌شوند (خالدی، موتابی، پورابراهیم و باقریان، ۱۳۹۳). مک کی (۲۰۰۳) این عوامل را که مشابه با جاذبه‌های زناشویی است تحت عنوان عوامل محافظت‌کننده^۱ یا نگهدارنده زندگی مشترک یاد می‌کند و معتقد است که عوامل محافظت‌کننده عواملی هستند که موجب نزدیکی زن و شوهر می‌شوند. همچنین این عوامل با عوامل خطر مقابله می‌کنند تا احتمال وقوع پیامدهای منفی در رابطه زناشویی کاهش یابد و در نتیجه ثبات و رضایت زناشویی افزایش پیدا کند. در بعضی از پژوهش‌ها از عواملی که موجب ثبات و رضایت رابطه می‌شود تحت عنوان عوامل مؤثر در ازدواج پایدار رضایتمند نام برده شده است (نیمتز^۲، ۲۰۱۱؛ حاتمی ورزنده، اسمعیلی، فرحبخش و برجعلی، ۱۳۹۵؛ کرایبی، خجسته‌مهر، سودانی و اصلانی، ۱۳۹۵). امروزه پژوهش‌های زیادی به بررسی عوامل مؤثر در نارضایتی زناشویی و طلاق و در مقابل عوامل مؤثر در رضایت و شادکامی زناشویی و همچنین ثبات ازدواج پرداخته و عوامل گوناگونی را ذکر کرده‌اند (وانور^۳ ۲۰۱۶؛ ربلو، جونیور و بریتو^۴ ۲۰۱۴؛ کولاموسی^۵، ۲۰۱۳؛ بروکز^۶، ۲۰۰۶؛ خدادادی سنگده، نظری، احمدی و حسنی، ۱۳۹۳؛ حاتمی ورزنده و همکاران، ۱۳۹۵؛ کرایبی و همکاران، ۱۳۹۵). مطالعات اولیه عمدتاً بر روی متغیرهایی تمرکز کرده‌اند که مایه جدایی و ازهم‌پاشیدگی ازدواج‌ها هستند (نیمتز، ۲۰۱۱)؛ اما بعداً گرایشی پیدا شد که پژوهش‌ها به‌جای تمرکز بر عوامل مؤثر در جدایی و طلاق، روی ازدواج‌هایی که پایدار و رضایتمند مانده‌اند تمرکز پیدا کردند (حاتمی ورزنده و همکاران، ۱۳۹۵). سلیمی، جاودان، زارعی و نجارپوریان (۱۳۹۸) در یک پژوهش مروری نشان دادند که مجموعه‌ای از عوامل درون‌فردی (ویژگی‌های شخصیتی، سلامت جسمی و روانی، ویژگی‌های شناختی مثبت و ویژگی‌ها و اشتراکات معنوی-مذهبی)، بین‌فردی (مهارت‌های ارتباطی و رابطه‌سازنده، عشق و عاطفه و همچنین ارتباط و رابطه جنسی) و محیطی (حمایت اجتماعی، اشتغال و وضعیت اقتصادی مناسب) می‌توانند هم‌زمان ثبات و رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دهند. کرایبی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود نشان دادند که عواملی چون شیوه ارتباط و حل تعارض مناسب؛ حمایت، توجه، احترام و قدردانی به یکدیگر؛ ویژگی‌های شخصیتی و مسئولیت‌پذیری؛ صمیمیت و کیفیت رابطه جنسی؛ کیفیت زندگی مشترک و گذراندن وقت و تفریحات؛ همخوانی زوجین و انعطاف‌پذیر بودن؛ تعهد و وفاداری؛ داشتن ارزش‌ها، فرهنگ و تجارب معنوی مشترک؛ و مسائل مالی و شغلی در ازدواج‌های پایدار رضایتمند زنان مؤثر بوده‌اند.

بر اساس تأکیدی که اوراتینکال و ونستینوگن (۲۰۰۶) و لنتال (۱۹۹۷) بر اهمیت یافتن عوامل تأثیرگذار بر ثبات و رضایت زناشویی دارند، ضروری است تا این عوامل به‌طور جامع مورد ارزیابی قرار بگیرند. به عبارتی با توجه به میزان طلاق در کشور و رشد روزافزون آن اهمیت عوامل تأثیرگذار بر ثبات و رضایت زناشویی، بیش‌ازپیش آشکار می‌شود (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۸) و ضروری است تا مشاوران و روان‌شناسان خانواده به ابزاری دسترسی داشته باشند تا بتوانند این عوامل را بررسی کنند و با بررسی چگونگی این عوامل در روابط زناشویی، مبنایی برای مداخله داشته باشند. از این‌رو پژوهش حاضر برای رسیدن به این هدف، درصدد ساخت و اعتباریابی ابزاری برای بررسی جاذبه‌های زناشویی برآمد و امید است بتواند ابزاری را برای بررسی سریع رابطه زناشویی و نیز برای پژوهش‌های بیشتر فراهم آورد.

روش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع اعتباریابی بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد متأهل شهر بندرعباس در سال ۱۳۹۸ بودند که ۳۱۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. روش جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت میدانی و تحت وب بود. در تمامی مراحل اجرای پژوهش سعی شد تا ملاحظات اخلاقی رعایت شود؛ به این صورت که قبل از اجرا ابتدا مجوزهای لازم اخذ شد و در مرحله اجرا سعی شد تا افراد بر اساس رضایت شخصی و با اطمینان از پنهان ماندن اطلاعات شخصی در پژوهش مشارکت کنند.

پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی (MAQ)^۷: به منظور ساخت پرسشنامه، ابتدا بخش نظری و مفهوم‌سازی آن به روش کیفی انجام شد. بر اساس تئوری جاذبه‌های زناشویی مطرح‌شده توسط لوبنجر (۱۹۷۶) و مک کی (۲۰۰۳)، و بر اساس مصاحبه نیمه‌ساختاریافته از افراد

1. protective factors

2. Nimtz

3. Vanover

4. Rebello, Junior & Brito

5. Colamussi

6. Brooks

7. Marital Attractions Questionnaire

Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

دارای ازدواج پایدار رضایتمند و افراد مطلقه، عوامل مؤثر بر ثبات و رضایت زناشویی در بخش نظری استخراج شد. بر این اساس، جاذبه‌های زناشویی شامل ۷ مقوله بودند که در ۳ عامل کلی با عنوان عوامل درون‌فردی، عوامل بین‌فردی و عوامل محیطی (عوامل فراتر از سیستم فردی و زناشویی) قرار گرفتند. عوامل درون‌فردی شامل مؤلفه‌هایی چون سلامت جسمی و روانی و ویژگی‌های شخصیتی-رفتاری مثبت بود. عوامل بین‌فردی شامل دوست داشتن و محبت، تعهد و اعتماد و ارتباط سازنده بودند. عوامل محیطی شامل حمایت و ارتباط مناسب با دیگران و اشتغال و مدیریت اقتصادی مناسب بود.

به‌منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی، ابتدا بر اساس بخش نظری که ذکر آن رفت، تعداد ۹۳ سؤال و بر اساس طیف لیکرتی ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم (امتیاز ۴) تا کاملاً مخالفم (امتیاز صفر) طرح شد. در این بخش سعی شد تا تعداد سؤالات کم باشد و بتواند تمامی عوامل را پوشش دهد. پرسشنامه بعد از دریافت روایی محتوایی از چند تن از اساتید و دانشجویان دکتری مشاوره و روان‌شناسی، روی ۳۰ نفر به‌صورت تحت وب اجرا شد و بعد از دریافت داده‌ها، سؤالات با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و همبستگی پیرسون بررسی شدند که نشان داد سؤالات از کفایت نسبتاً خوبی برخوردار بودند و تنها چند سؤال از نظر صوری ویرایش شد. بعد از بررسی مقدماتی پرسشنامه، به‌منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه در جامعه هدف، پرسشنامه به دو صورت میدانی و تحت وب در اختیار افراد متأهل شهر بندرعباس قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها به‌صورت میدانی، پرسشنامه در نواحی مختلف بندرعباس پخش شد و سعی شد از گروه‌های مختلفی اطلاعات جمع‌آوری شود. در این مرحله تعداد ۳۰۰ پرسشنامه پخش شد که نهایتاً ۱۴۲ پرسشنامه به‌صورت کامل دریافت شد و تعداد ۱۵۸ پرسشنامه به علت عدم پاسخ‌گویی کامل، عدم دقت در پاسخ‌گویی و نیز عدم بازگشت پرسشنامه کنار گذاشته شد. به علت عدم مشارکت حداکثری افراد در بخش میدانی، پرسشنامه به‌صورت تحت وب در شبکه‌های اجتماعی واتساپ، تلگرام و اینستاگرام خاص بندرعباس قرار گرفت. در فاصله دو هفته، تعداد ۱۹۳ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند. از بین این پاسخ‌ها، تعداد ۱۲ پاسخ به علت ناقص بودن کنار گذاشته شد و مجموع داده‌ها به ۳۲۳ مورد رسید. پس از تحلیل ابتدایی به‌منظور شناسایی داده‌های پرت، ۱۳ داده پرت شناسایی و حذف شد و درنهایت تحلیل داده‌ها بر روی ۳۱۰ نفر انجام شد.

شاخص رضایت زناشویی^۱: شاخص رضایت زناشویی توسط چیونگ و هادسون^۲ (۱۹۸۲) ساخته شد. این پرسشنامه یک ابزار ۲۵ سؤالی است که برای اندازه‌گیری میزان شدت یا دامنه مشکلات زن و شوهر در رابطه زناشویی تهیه شده است. نحوه نمره‌گذاری این پرسشنامه لیکرت ۷ درجه‌ای از هیچ‌گاه (۱ نمره) تا همیشه (۷ نمره) است و نمرات بالاتر به معنای رضایت کمتر و رابطه نابسامان‌تر است. این شاخص دارای دو نمره برش است. اولین نمره برش (± 5) ۳۰ است که نمرات کمتر از آن نشانه عدم مشکلات مهم بالینی رابطه یا درواقع نشانه رضایت زناشویی است. نمرات بیشتر از ۳۰ دلالت بر وجود مشکلات بالینی قابل‌ملاحظه است. دومین نمره برش ۷۰ است. نمرات بالاتر از ۷۰ تقریباً همیشه نشانه آن است که مراجع در رابطه زناشویی مشکل دارد و خیلی از این رابطه راضی نیست. چیونگ و هادسون (۱۹۸۲) در بررسی خود نشان دادند که این شاخص با داشتن ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ و همچنین روایی محتوایی و افتراقی و همچنین ساختار عاملی مناسب از روایی و اعتبار خوبی برخوردار است. این شاخص با داشتن روایی محتوایی مناسب و ضریب آلفای ۰/۹۶ از استانداردهای خوبی برخوردار است (ثناپی ذاکر، علاقه‌بند، فلاحتی و هومن، ۱۳۸۷). علائی و کرمی (۱۳۸۶) در پژوهش خود نشان دادند که ضریب آلفای کرونباخ این شاخص در زنان ۰/۹۱ و در مردان ۰/۸۸ و میزان پایایی آن به روش بازآزمایی برای زنان ۰/۸۷ و برای مردان ۰/۷۰ بود. همچنین همبستگی این شاخص با مقیاس رضایت زناشویی انریچ^۳ برای مردان ۰/۶۷- و برای زنان ۰/۷۲- بود که نشان از روایی مناسب آن است. در پژوهش حاضر میزان ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۷ به دست آمد.

برای تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد و نمودار و در سطح استنباطی از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و همبستگی پیرسون استفاده شد. همچنین داده‌های به دست آمده توسط نرم‌افزارهای SPSS-22 و AMOS-23 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۴۵ زن (۷۹ درصد) و ۶۵ مرد (۲۱ درصد) مشارکت داشتند. از نظر طول مدت ازدواج ۱۲۶ نفر (۴۰/۶ درصد) بین ۱ تا ۵ سال، ۱۰۱ نفر (۳۲/۶ درصد) بین ۶ تا ۱۰ سال، ۲۸ نفر (۹ درصد) بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۱۸ نفر (۵/۸ درصد) بین ۱۶ تا ۲۰ سال و

¹ Marital Satisfaction Index

² . Cheung & Hudson

³ . ENRICH Marital Satisfaction Scale

۳۷ نفر (۱۱/۹ درصد) بالای ۲۰ سال بودند. همچنین تعداد ۱۳۰ نفر (۴۱/۹ درصد) بدون فرزند و حدود ۱۸۰ نفر (۵۸/۱ درصد) دارای فرزند بودند.

در بررسی ابتدایی، به علت بار عاملی گرفتن برخی گویه‌ها در برخی از عامل‌ها که مغایر با نظریه پایه بود، همچنین به علت نامناسب بودن مدل و عدم اجرای تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی در نرم‌افزار، پایین بودن آلفای کرونباخ و همچنین کاهش تعداد عامل‌ها برای قرار گرفتن در سطح منطقی تعداد ۴۷ گویه از فرم اولیه حذف شد و تحلیل نهایی بر روی ۴۶ گویه باقی‌مانده انجام شد.

جدول ۱: نتایج میانگین و انحراف استاندارد، آلفای کرونباخ و همبستگی عامل‌های جاذبه‌های زناشویی با رضایت زناشویی

عامل‌ها	Mean	SD	α	R	.sig
سلامت جسمی و روانی	۹/۴۶	۲/۲۴	۰/۸۵	-۰/۲۲۳**	۰/۰۰۱
ویژگی‌های شخصیتی-رفتاری مثبت	۳۱/۷۷	۵/۹۷	۰/۹۱	-۰/۲۸۰**	۰/۰۰۱
دوست داشتن و محبت	۱۱/۹۸	۴/۰۸	۰/۹۲	-۰/۶۴۰**	۰/۰۰۱
تعهد و اعتماد	۱۰/۲۷	۲/۴۴	۰/۹۰	-۰/۶۰۶**	۰/۰۰۱
ارتباط سازنده	۵۴/۶۹	۱۵/۰۸	۰/۹۶	-۰/۸۴۲**	۰/۰۰۱
حمایت و ارتباط مناسب با دیگران	۷/۹۰	۲/۶۴	۰/۷۷	-۰/۵۴۷**	۰/۰۰۱
اشتغال و مدیریت اقتصادی مناسب	۱۳/۷۹	۴/۱۲	۰/۸۴	-۰/۲۶۷**	۰/۰۰۱
نمره کل عوامل درون فردی	۴۱/۲۴	۶/۵۶	۰/۸۶	-۰/۳۳۲**	۰/۰۰۱
نمره کل عوامل بین فردی	۷۶/۹۵	۱۹/۴۱	۰/۹۶	-۰/۸۶۶**	۰/۰۰۱
نمره کل عوامل محیطی	۲۱/۶۹	۵/۱۴	۰/۷۵	-۰/۴۹۵**	۰/۰۰۱
نمره کل جاذبه‌های زناشویی	۱۳۹/۸۸	۲۵/۲۹	۰/۹۵	-۰/۸۵۱**	۰/۰۰۱
رضایت زناشویی	۵۸/۵۰	۳۰/۱۴	۰/۹۷	۱	۰/۰۰۱

میانگین و انحراف استاندارد نمره کل جاذبه‌های زناشویی $۱۳۹/۸۸ \pm ۲۵/۲۹$ و برای شاخص رضایت زناشویی $۵۸/۵۰ \pm ۳۰/۱۴$ است. بر اساس نتایج جدول فوق تمامی عوامل دارای ضریب آلفای کرونباخ $۰/۷۷$ تا $۰/۹۶$ دارند. همچنین عوامل درون فردی با آلفای $۰/۸۶$ ، بین فردی با $۰/۹۶$ ، محیطی با $۰/۷۵$ و کل پرسشنامه با $۰/۹۵$ دارای اعتبار قابل قبولی هستند. همچنین نتایج همبستگی بین مؤلفه‌های جاذبه‌های زناشویی با رضایت زناشویی نشان می‌دهد بین تمامی مؤلفه‌های جاذبه‌های زناشویی با شاخص رضایت زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد ($p < ۰/۰۵$). این نشان می‌دهد که پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی از روایی ملاکی بسیار خوبی برخوردار است (جدول شماره ۱). قبل از انجام تحلیل عاملی، ابتدا امکان انجام تحلیل عاملی بر نمونه تحقیق با استفاده از شاخص کفایت نمونه‌برداری (KMO)^۱ و آزمون بارتلت^۲ بررسی شد. در تحلیل عاملی آغازین ضریب به‌دست‌آمده KMO برابر با $۰/۶۷۱$ بود که نشان می‌دهد حجم نمونه برای تحلیل عاملی در سطح تقریباً مناسبی قرار دارد (ضریب بالای $۰/۷۰$ نشان از کفایت عالی نمونه و ضرایب بین $۰/۵۰$ تا $۰/۷۰$ نشان از کفایت خوب و مناسب نمونه است). همچنین آزمون کرویت بارتلت با مقدار $۱۰۰۴/۷۴$ ($p < ۰/۰۵$) معنادار بود و حاکی از آن است که تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل مناسب است. بعد از حذف عامل‌ها یا گویه‌های نامناسب و قبل از انجام تحلیل عاملی نهایی، مجدداً آزمون KMO و بارتلت بررسی شد و نتایج آزمون KMO با مقدار $۰/۶۹۴$ نشان داد که حجم نمونه برای تحلیل عاملی مناسب است و آزمون بارتلت با مقدار $۱۸۵۷۵/۱۲$ ($p < ۰/۰۵$) معنادار بود.

برای انجام تحلیل عاملی از روش مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس استفاده شد و برای انتخاب عوامل، آن‌هایی انتخاب شدند که ارزش ویژه بالاتر از دو داشتند تا بتوان عواملی را در پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی لحاظ کرد که میزان واریانس بیشتری را تبیین می‌کنند و قدرت تبیین‌کنندگی آن‌ها بالاتر است. این عمل به کاستن تعداد سؤالات و نیز منسجم شدن بیشتر پرسشنامه کمک می‌کند. همچنین گویه‌هایی در عوامل قرار گرفتند که بار عاملی بالاتر از $۰/۵۰$ داشتند و اگر گویه‌ای در چند عامل بار گرفت در عملی قرار داده شد که

۱. Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy

۲. Bartlett's test

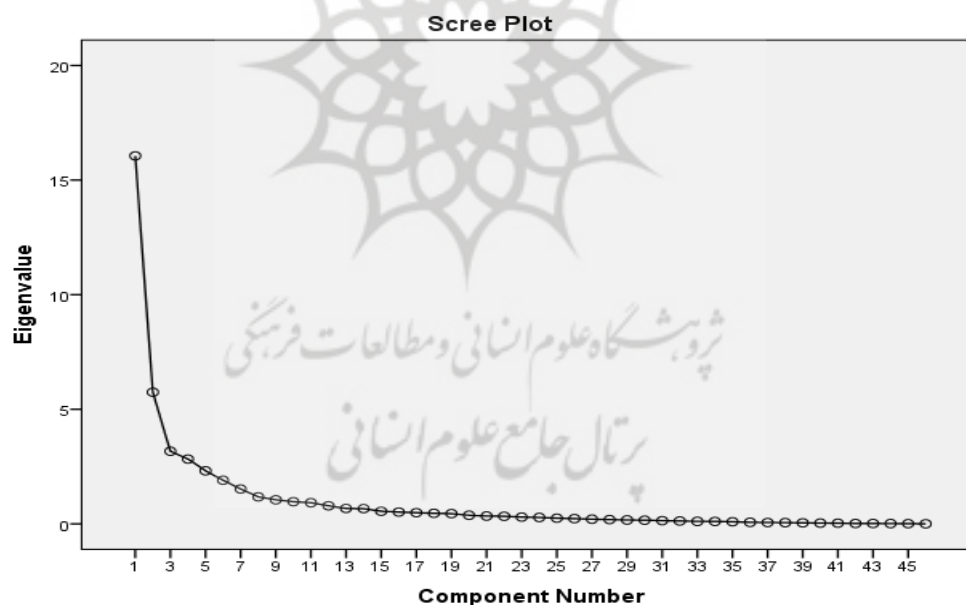
Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

بیشترین بار عاملی را گرفته بود تا در مرحله تأیید عاملی اگر تأیید شد در آن عامل باقی بماند یا در صورت عدم تأیید در عامل‌های دیگر آزمون شود یا حذف شود.

جدول ۲: نتایج درصد واریانس هر عامل بعد از چرخش واریماکس

عامل	کل	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
۱	۱۲/۰۸	۲۶/۲۶	۲۶/۲۶
۲	۵/۷۶	۱۲/۵۲	۳۸/۷۹
۳	۳/۷۴	۸/۱۴	۴۶/۹۳
۴	۳/۳۹	۷/۳۸	۵۴/۳۲
۵	۳/۲۶	۷/۰۹	۶۱/۴۱
۶	۲/۷۲	۵/۹۲	۶۷/۳۳
۷	۲/۱۸	۴/۷۵	۷۲/۰۸

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نهایی ۷ عامل را شناسایی کرد که ارزش ویژه بالاتر از دو داشتند و این عوامل به طور کل ۷۲/۰۸ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند (جدول شماره ۲). نمودار سنگ‌ریزه زیر به خوبی عامل‌های شناسایی شده را نشان می‌دهد. این نمودار از معروف‌ترین روش‌های گرافیکی برای انتخاب و نمایش تعداد عوامل استخراج شده در تحلیل عاملی اکتشافی از روی مقادیر ویژه است که در این پژوهش بالاتر از ۲ بود (نمودار شماره ۱).

نمودار ۱: نمودار سنگ‌ریزه تحلیل عاملی اکتشافی

جدول ۳: نتایج بارهای عاملی تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی

عوامل	گوبه‌ها	اکتشافی	تأییدی	sig.
سلامت جسمی و روانی	۱	۰/۸۸۰	۰/۶۲۷	۰/۰۰۱
	۲	۰/۸۲۲	۰/۸۸۰	۰/۰۰۱
	۳	۰/۸۳۶	۰/۹۵۰	۰/۰۰۱
	۴	۰/۷۷۶	۰/۷۱۳	۰/۰۰۱

۰/۰۰۱	۰/۶۷۷	۰/۶۰۶	۵	
۰/۰۰۱	۰/۶۶۴	۰/۷۵۶	۶	
۰/۰۰۱	۰/۶۰۲	۰/۶۴۷	۷	
۰/۰۰۱	۰/۹۱۵	۰/۸۷۶	۸	
۰/۰۰۱	۰/۶۹۵	۰/۷۶۹	۹	
۰/۰۰۱	۰/۶۸۹	۰/۶۰۸	۱۰	ویژگی‌های شخصیتی -
۰/۰۰۱	۰/۷۶۰	۰/۷۸۶	۱۱	رفتاری مثبت
۰/۰۰۱	۰/۶۷۷	۰/۶۴۹	۱۲	
۰/۰۰۱	۰/۶۸۷	۰/۷۸۴	۱۳	
۰/۰۰۱	۰/۹۴۷	۰/۸۳۳	۱۴	
۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۰/۸۰۴	۱۵	دوست داشتن و محبت
۰/۰۰۱	۰/۸۲۶	۰/۷۹۶	۱۶	
۰/۰۰۱	۰/۷۲۵	۰/۷۵۴	۱۷	
۰/۰۰۱	۰/۸۰۵	۰/۷۵۳	۱۸	
۰/۰۰۱	۰/۹۳۳	۰/۸۰۴	۱۹	تعهد و اعتماد
۰/۰۰۱	۰/۸۷۸	۰/۷۵۴	۲۰	
۰/۰۰۱	۰/۸۴۶	۰/۸۳۰	۲۱	
۰/۰۰۱	۰/۷۸۷	۰/۸۱۴	۲۲	
۰/۰۰۱	۰/۷۶۳	۰/۶۹۸	۲۳	
۰/۰۰۱	۰/۷۶۲	۰/۷۷۱	۲۴	
۰/۰۰۱	۰/۷۹۷	۰/۸۵۱	۲۵	
۰/۰۰۱	۰/۷۷۵	۰/۸۰۹	۲۶	
۰/۰۰۱	۰/۶۸۴	۰/۷۸۴	۲۷	
۰/۰۰۱	۰/۸۰۱	۰/۸۵۰	۲۸	ارتباط سازنده
۰/۰۰۱	۰/۶۷۹	۰/۵۸۷	۲۹	
۰/۰۰۱	۰/۸۲۷	۰/۷۷۹	۳۰	
۰/۰۰۱	۰/۸۵۶	۰/۷۵۵	۳۱	
۰/۰۰۱	۰/۸۵۵	۰/۷۹۶	۳۲	
۰/۰۰۱	۰/۹۳۳	۰/۸۱۰	۳۳	
۰/۰۰۱	۰/۸۲۹	۰/۷۴۴	۳۴	
۰/۰۰۱	۰/۸۲۹	۰/۷۶۵	۳۵	
۰/۰۰۱	۰/۷۵۵	۰/۶۷۶	۳۶	
۰/۰۰۱	۰/۷۳۹	۰/۶۰۹	۳۷	
۰/۰۰۱	۰/۸۶۰	۰/۷۰۹	۳۸	
۰/۰۰۱	۰/۶۷۶	۰/۵۹۴	۳۹	حمایت و ارتباط مناسب با
۰/۰۰۱	۰/۷۲۷	۰/۷۱۵	۴۰	دیگران
۰/۰۰۱	۰/۸۰۳	۰/۶۹۸	۴۱	
۰/۰۰۱	۰/۶۳۴	۰/۸۷۰	۴۲	
۰/۰۰۱	۰/۵۶۸	۰/۸۴۶	۴۳	
۰/۰۰۱	۰/۷۹۳	۰/۶۶۰	۴۴	اشتغال و مدیریت اقتصادی
۰/۰۰۱	۰/۸۰۸	۰/۷۰۴	۴۵	مناسب
۰/۰۰۱	۰/۷۹۴	۰/۵۸۶	۴۶	

Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی نشان می‌دهد که گویه‌های هر عامل به‌خوبی می‌تواند عامل موردنظر را اندازه‌گیری کنند و به ترتیب دارای همسانی درونی^۱ و همسانی بیرونی^۲ هستند. به‌منظور بررسی میزان برازش ساختار عاملی پرسشنامه بر اساس یافته‌های اکتشافی، از تحلیل عاملی تأییدی با روش حداکثر درست‌نمایی^۳ استفاده شد. شاخص‌های برازندگی تطبیقی (CFI)، برازندگی هنجار شده (NFI)، برازندگی نسبی (RFI)، شاخص توکر-لوییس (TLI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI) و نیکویی برازش (GFI) هرچقدر بالاتر از ۰/۹۰ و نزدیک به یک باشند بیانگر برازش مطلوب الگو است. همچنین شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) و شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) بیشتر از ۰/۵۰ باشند مدل برازندگی خوبی دارد. هرچند برای بررسی نیکویی برازش معمولاً از شاخص مجذور خی (CMIN = χ^2) استفاده می‌شود ولی مجذور خی با افزایش حجم نمونه و درجه آزادی ارتباط دارد. به همین خاطر هو و بنتلر^۴ (۱۹۹۹) استفاده از شاخص برازندگی ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (REMSEA) را توصیه کرده‌اند. همچنین عنوان شده که اگر شاخص نسبت خی دو به درجه آزادی (CMIN/DF) کمتر از ۳ باشد می‌تواند نشان از برازش الگو باشد. به اعتقاد شرمه-انجل، موسبورگر و مولر^۵ (۲۰۰۳) مقادیر ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (REMSEA) بین صفر تا ۰/۰۵ بیانگر برازش خوب و ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ بیانگر برازش قابل‌قبول است. با توجه به این توضیحات، در مدل اول تنها شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) و شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) نشان از برازش مدل داشتند که نشان از برازش نامناسب بود، برای همین منظور از شاخص بهبود برقراری کوواریانس بین مقادیر خطا که توسط نرم‌افزار ارائه شده بود استفاده شد که نتایج آن نشان داد به‌غیر از شاخص مجذور خی دو ($\chi^2 = 50.181$, $p > 0.05$)، برازندگی نسبی (۰/۸۷۶) و نیکویی برازش (۰/۸۸۵)، مقدار شاخص‌های برازندگی تطبیقی (۰/۹۴۱)، برازندگی هنجار شده (۰/۹۱۲)، شاخص توکر-لوییس (۰/۹۱۷)، شاخص برازندگی فزاینده (۰/۹۴۲)، برازش تطبیقی مقتصد (۰/۶۶۹)، شاخص برازش هنجار شده مقتصد (۰/۶۴۹)، شاخص برازندگی ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (۰/۰۷۶) و شاخص نسبت خی دو به درجه‌آزادی (۲/۷۸) نشان می‌دهد مدل از برازش مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف ساخت و اعتباریابی پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی انجام شد. به عبارتی این پژوهش در پی ساخت ابزاری بر اساس سنجش متغیرهایی بود که می‌توانند بر روی ثبات و رضایت زناشویی اثرگذار باشند. نتایج پژوهش نشان داد که پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است و با بخش نظری تا حد زیادی همسو است. نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی به شناسایی ۷ عامل انجامید که متناسب با عوامل شناسایی‌شده بخش نظری بود و در سه عامل کلی درون‌فردی، بین‌فردی و محیطی قرار گرفتند.

در بعد درون‌فردی، مؤلفه‌های سلامت جسمی و روانی و ویژگی‌های شخصیتی-رفتاری مثبت شناسایی شد. سؤال‌های این عوامل به‌نوعی به حالت‌ها و وضعیت‌های درونی فرد اشاره دارد و پاسخ‌دهنده خود را از منظر درون‌فردی گزارش می‌دهد. لازم به ذکر است که برای این بخش سؤال‌هایی طراحی شد تا بعد درون‌فردی همسر را نیز از دید طرفین مورد ارزیابی قرار دهد اما به دلیل ساختار نامناسب در نتیجه تحلیل از پرسشنامه حذف شدند. نتایج تحلیل این بخش نشان داد که این بخش از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است. سلامت جسمی و روانی بی‌تردید از عواملی است که بر رضایت و ثبات زناشویی اثر می‌گذارد. فرد برای اینکه در رابطه زناشویی بتواند نقش مؤثری داشته باشد و به وظایف خود عمل کند نیازمند سلامت جسمی و روانی است (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۸). وقتی فرد به دلیل بیماری نتواند وظایف زناشویی خود را به‌درستی انجام دهد احتمال نارضایتی و نیز بی‌ثباتی افزایش پیدا می‌کند (ایونویک، وایت، لومان، مک‌کلینتوک و تیدت^۶، ۲۰۱۴). وجود ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری مثبت نیز بر رابطه زناشویی بسیار بدیهی است. وقتی فرد دارای ویژگی‌های شخصیتی منفی و الگوهای رفتارهای زمخت و زنده‌ای باشد کیفیت رابطه به خطر می‌افتد (دی‌کاپیر، جیستلنیک، ورجواو، پانکوروب و در فرویت^۷، ۲۰۱۸). رفتار مثبت هرکدام از طرفین می‌تواند با دمیدن انرژی، چرخه‌ای از تعاملات مثبت را در رابطه ایجاد کند.

1. internal consistency

2. external consistency

3. Maximum likelihood

4. Hu & Bentler

5. Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller

6. Iveniuk, Waite, Laumann, McClintock & Tiedt

7. Decuyper, Gistelincx, Vergauwe, Pancorbo & De Fruyt

در بعد بین فردی نتایج به دست آمده نشان داد که این بعد از مؤلفه‌های دوست داشتن و محبت، تعهد و اعتماد و ارتباط سازنده تشکیل شده است. در این بخش به دلیل تحلیل ساختار عاملی پرسشنامه، مؤلفه‌های به دست آمده در چند مورد متفاوت با مبنای نظری بود و تمامی ابعاد بین فردی بخش نظری شناسایی نشد. نتایج این بخش نیز نشان داد که مؤلفه‌های بین فردی از روایی و پایایی مناسبی برخوردار هستند. عوامل شناسایی شده همسو با پژوهش‌های انجام شده در این زمینه است (وانور ۲۰۱۶؛ ربلو و همکاران، ۲۰۱۴؛ کولاموسی، ۲۰۱۳؛ بروکز، ۲۰۰۶؛ سلیمی و همکاران، ۱۳۹۸؛ خدادادی سنگده و همکاران، ۱۳۹۳؛ حاتمی ورزنه و همکاران، ۱۳۹۵؛ کرابی و همکاران، ۱۳۹۵). دوست داشتن و محبت، تعهد و وجود اعتماد و داشتن رابطه توأم با صمیمیت از ضروریات زندگی زناشویی است و برای اینکه رابطه‌ای دارای ثبات و رضایت باشد نیاز است تا زوج در این ابعاد به درستی عمل کنند. نحوه ارتباط زوج و چگونگی رد و بدل کردن پیام‌ها، بیان و نیز پذیرش و درک نیازها و احساسات، همراه با حالتی صمیمانه و بدون جبهه‌گیری به شدت بر رابطه زناشویی اثرگذار است (لاونر، کارنی و برادبوری^۱، ۲۰۱۶). بر اساس پژوهش‌های انجام شده از ویژگی‌های زوج‌های موفق داشتن ارتباطی کارآمد و به دور از خشونت و پرخشگری است (فایوکات، تامیلسون، آرون و کاپراریلو^۲، ۲۰۱۵؛ گادباوت، داتون، لوسیر و سابوریان^۳، ۲۰۰۹). با استناد به نظریه اشتربنبرگ^۴ (۲۰۱۸) وجود تعهد و اعتماد، دوست داشتن و صمیمیت و همچنین وجود شور اشتیاق در این رابطه منجر به شکل‌گیری زندگی زناشویی منسجم و کارآمد می‌شود. نبود دوست داشتن و محبت، تعهد و اعتماد و نیز رابطه‌ای سازنده و لذت‌بخش می‌تواند پایه‌های ازدواج را سست کند و افراد را به سمت خیانت و طلاق سوق دهد (سلیمی، نظری و محسن‌زاده، ۱۳۹۴؛ سلیمی و همکاران، ۱۳۹۸).

در بعد محیطی پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی، نتایج حاصل از تحلیل به شناسایی دو مؤلفه حمایت و ارتباط مناسب با دیگران و نیز اشتغال و مدیریت اقتصادی مناسب انجامید. نتایج نشان از ساختار عاملی مناسب، ضریب آلفای کرونباخ بالا و همبستگی با شاخص رضایت زناشویی بود که نشان می‌داد مؤلفه‌های بعد محیطی نیز از روایی و پایایی مناسبی برخوردارند. وجود دیگران هر چند گاهی به‌عنوان عامل طلاق مطرح شده (مصطفایی، ۲۰۱۶)، اما در صورتی که دیگران حمایت مناسبی داشته باشند زوج می‌توانند زندگی خوبی داشته باشند. وقتی زن و شوهر در شرایطی باشند که منابع درونی و زوجی نتواند جوابگوی آن وضعیت باشد، دیگران به‌عنوان یک منبع درونی می‌توانند زوج را در مقابله با چنین وضعیتی یاری دهند (وانگ^۵ و همکاران، ۲۰۱۵). حتی در مواقعی که زوج در معرض طلاق هستند یا برای آن اقدام کرده‌اند، حمایت صحیح دیگران می‌تواند مانع از انجام آن شود (سالیوان، پاسچ، لارنس و برادبوری^۶، ۲۰۱۵). برای اینکه زوج از حمایت دیگران به نحو درستی استفاده کنند باید همواره تعادلی بین حمایت و نفوذ دیگران برقرار کنند. به عبارتی زوج‌ها در صورت داشتن حمایت مناسب از دیگران و نه دخالت و سنگ‌اندازی از سوی آن‌ها می‌توانند رضایت و ثبات رابطه خود را ارتقا دهند. زوج نیز برای زندگی خود نیازمند اشتغال و مدیریت اقتصادی مناسب هستند. به عبارتی در تمامی دوره‌ها، وضعیت اقتصادی یا مالی مناسب از عوامل برجسته در رضایتمندی فرد و خانواده محسوب می‌شود (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۸). اقتصاد نه صرفاً در همسرگزینی، همچنین می‌تواند در حفظ و بقای رابطه زناشویی و افزایش کیفیت آن مؤثر باشد (کینونن و فلت^۷، ۲۰۰۴). پژوهش‌ها نشان داده‌اند اگر وضعیت اقتصادی و مدیریت مالی نامناسب باشد بین زوج تعارض به وجود می‌آید (استوری و ریپتی^۸، ۲۰۰۶) و این مسأله تا آنجا است که حتی اگر وضعیت مالی و اقتصادی در مقایسه با اقوام و همسایگان بدتر باشد می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات زناشویی شود (کاترونا^۹ و همکاران، ۲۰۰۳).

به‌طور کلی نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی با سه عامل کلی درون فردی، بین فردی و محیطی می‌تواند ابزاری مناسبی برای پژوهش‌های آتی و نیز معیاری برای سنجش و ارزیابی زوج‌ها فراهم کند. با این حال این پژوهش خالی از محدودیت نیست و ممکن است عوامل دیگری در ثبات و رضایت زناشویی اثرگذار باشد اما در پژوهش حاضر شناسایی نشده باشد. امید است پرسشنامه جاذبه‌های زناشویی بتواند باری‌گر پژوهشگران و زوج‌درمانگران باشد.

1. Lavner, Karney & Bradbury
2. Fivecoat, Tomlinson, Aron & Caprariello
3. Godbout, Dutton, Lussier, & Sabourin
4. Sternberg
5. Wang
6. Sullivan, Pasch, Lawrence & Bradbury
7. Kinnunen & Feldt
8. Story & Repetti
9. Cutrona

Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

سپاسگزاری

این مقاله برگرفته شده از رساله دکتری مشاوره در دانشگاه هرمزگان است و در قسمت ابتدایی و آماده‌سازی پژوهش، کلیه شرایط و ضوابط اجرای پژوهش مورد تأیید گروه روان‌شناسی و مشاوره، شورای دانشکده علوم انسانی و نیز شورای پژوهشی دانشگاه هرمزگان با کد ۱۴۲۵۰۳۶ قرار گرفته است. همچنین این پژوهش با شماره ۶۲۰/۲۰۸۸/۹۰۳۳ توسط معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان هرمزگان مورد تأیید واقع شده و نیز شرایط اجرا را دریافت کرده است. از این‌رو پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از کلیه افراد شرکت‌کننده در پژوهش حاضر، مسئولان محترم دادگستری استان هرمزگان و نیز سایر اساتید و دوستانی که حمایتگر این پژوهش بوده‌اند، تقدیر و تشکر نمایند.

منابع

- ثنایی ذاکر، باقر؛ علاقه‌بند، ستیلا؛ فلاحتی، شهره و هومن، عباس (۱۳۸۷). *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: بعثت.
- حاتمی ورزنه، ابوالفضل؛ اسمعیلی، معصومه؛ فرحبخش، کیومرث و برجعلی، احمد. (۱۳۹۵). ارائه الگوی ازدواج پایدار رضایتمند: یک پژوهش گراند تئوری. *مجله مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۱(۱)۶، ۱۲۰-۱۴۹.
- خالدی، شیدا؛ موتابی، فرشته؛ پورابراهیم، تقی و باقریان، فاطمه (۱۳۹۳). عوامل حفاظت‌کننده ازدواج در افراد متأهل دارای عوامل خطر. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۱۰(۳۷)، ۳۱-۴۵.
- خدادادی سنگده، جواد؛ نظری، علی‌محمد؛ احمدی، خدابخش و حسنی، جعفر (۱۳۹۳). شناسایی شاخص‌های ازدواج موفق: مطالعه‌ای کیفی واکتشافی. *مجله راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۳(۲۵)، ۹-۲۴.
- سلیمی، هادی؛ جاودان، موسی؛ زارعی، اقبال و نجارپوریان، سمانه (۱۳۹۸). سلامت رابطه زناشویی در پرتو عوامل تأثیرگذار بر ثبات و رضایت از رابطه؛ یک مطالعه مروری. *مجله آموزش و سلامت جامعه*، ۱۳۹۸، ۶(۳)، ۱۸۳-۱۹۲.
- سلیمی، هادی؛ محسن زاده، فرشاد و نظری، علی‌محمد (۱۳۹۴). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس عوامل فرایندی و محتوایی خانواده در معلمان ابتدایی شهر کرج. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۱۶(۲)، ۸۴-۹۲.
- علائی، پروانه و کرمی، ابوالفضل (۱۳۸۶). ساخت و هنجاریابی مقیاس قصه عشق و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی. *روان‌شناسی معاصر*، ۲(۲)، ۵۴-۳۹.
- کرای، امین؛ خجسته‌مهر، رضا؛ سودانی، منصور و اصلانی، خالد (۱۳۹۵). شناسایی عوامل مؤثر در ازدواج‌های پایدار رضایتمند در زنان. *مجله مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۲(۲)، ۱۲۹-۱۶۴.
- Belgrave, L. L., & Seide, K. (2019). Grounded Theory Methodology: Principles and Practices. *Handbook of Research Methods in Health Social Sciences*, 299-316.
- Boertien, D., & Härkönen, J. (2018). Why does women's education stabilize marriages? The role of marital attraction and barriers to divorce. *Demographic research*, 38, 1241-1276.
- Brooks, P. (2006). *A qualitative study of factors that contribute to satisfaction and resiliency in long-term African American marriages*. Unpublished doctoral dissertation, Our Lady of the Lake University.
- Cheung, P. P., & Hudson, W. W. (1982). Assessment of marital discord in social work practice: A revalidation of the Index of Marital Satisfaction. *Journal of Social Service Research*, 5(1-2), 101-118.
- Claxton, A., & Perry-Jenkins, M. (2008). No fun anymore: Leisure and marital quality across the transition to parenthood. *Journal of Marriage and Family*, 70(1), 28-43.
- Colamussi, A. L. (2013). *Iranian Women in Marriage: An Exploratory Study*. Doctoral dissertation in Couple and Family Therapy. Alliant International University.
- Curran, M. A., Utley, E. A., & Muraco, J. A. (2010). An exploratory study of the meaning of marriage for African Americans. *Marriage & Family Review*, 46(5), 346-365.
- Cutrona, C. E., Russell, D. W., Abraham, W. T., Gardner, K. A., Melby, J. N., Bryant, C., & Conger, R. D. (2003). Neighborhood context and financial strain as predictors of marital interaction and marital quality in African American couples. *Personal Relationships*, 10(3), 389-409.
- Decuyper, M., Gistelinc, F., Vergauwe, J., Pancorbo, G., & De Fruyt, F. (2018). Personality pathology and relationship satisfaction in dating and married couples. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 9(1), 81-92.
- Dung Le, T. M. (2008). *Vietnamese Couples' Perceptions of the Factors that Contribute to Satisfaction in Long-Term Marriages*. A Master Dissertation in social work. University of Manitoba.
- Fatima, M., & Ajmal, M. A. (2012). Happy marriage: a qualitative study. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, 9(2), 37-42.
- Fivecoat, H. C., Tomlinson, J. M., Aron, A., & Caprariello, P. A. (2015). Partner support for individual self-expansion opportunities: Effects on relationship satisfaction in long-term couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, 32(3), 368-385.

- Godbout, N., Dutton, D. G., Lussier, Y., & Sabourin, S. (2009). Early exposure to violence, domestic violence, attachment representations, and marital adjustment. *Personal Relationships*, 16(3), 365-384.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- Iveniuk, J., Waite, L. J., Laumann, E., McClintock, M. K., & Tiedt, A. D. (2014). Marital conflict in older couples: Positivity, personality, and health. *Journal of marriage and family*, 76(1), 130-144.
- Kinnunen, U., & Feldt, T. (2004). Economic stress and marital adjustment among couples: Analyses at the dyadic level. *European Journal of Social Psychology*, 34(5), 519-532.
- Kulu, H. (2014). Marriage duration and divorce: The seven-year itch or a lifelong itch?. *Demography*, 51(3), 881-893.
- Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2016). Does couples' communication predict marital satisfaction, or does marital satisfaction predict communication?. *Journal of Marriage and Family*, 78(3), 680-694.
- Lenthall, G. (1977). Marital satisfaction and marital stability. *Journal of Marital and Family Therapy*, 3(4), 25-32.
- Levinger, G. (1976). A social psychological perspective on marital dissolution. *Journal of Social Issues*, 32(1), 21-47.
- Lyngstad, T. H., & Jalovaara, M. (2010). A review of the antecedents of union dissolution. *Demographic research*, 23, 257-292.
- Mackay, R. (2003). Family resilience and good child outcomes: An overview of the research literature. *Social Policy Journal of New Zealand*, 20(1), 98-118.
- Mostafaei, A. (2016). Evaluating the Factors affecting in divorce in the city of Mahabad. *Biosciences Biotechnology Research Asia*, 13(1), 369-374.
- Nimtz, M. A. (2011). *Satisfaction and contributing factors in satisfying long-term marriage: A phenomenological study*. Unpublished doctoral dissertation. Liberty University.
- Orathinkal, J., & Vansteenwegen, A. (2006). The effect of forgiveness on marital satisfaction in relation to marital stability. *Contemporary family therapy*, 28(2), 251-260.
- Rebello, K., Junior, M. D. S., & Brito, R. C. S. (2014). Fundamental factors in marital satisfaction: An assessment of Brazilian couples. *Psychology*, 5(07), 777-784.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online*, 8(2), 23-74.
- Stenberg, R. J. (2018). The Scientific Work We Love: A Duplex Theory of Scientific Impact and Its Application to the Top-Cited Articles in the First 30 Years of APS Journals. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 260-267.
- Story, L. B., & Repetti, R. (2006). Daily occupational stressors and marital behavior. *Journal of Family Psychology*, 20(4), 690-700.
- Sullivan, K. T., Pasch, L. A., Lawrence, E., & Bradbury, T. N. (2015). Physical aggression, compromised social support, and 10-year marital outcomes: Testing a relational spillover model. *Journal of family psychology*, 29(6), 931-937.
- Vanover, B. (2016). *Important Factors in Marital Success and Satisfaction: Marriage Counselors' Perspectives*. Master of Social Work Clinical Research Papers. (Social Work dissertation). Available from Sophia, the St. Catherine University: https://sophia.stkate.edu/msw_papers/685
- Waite, L. J., Luo, Y., & Lewin, A. C. (2009). Marital happiness and marital stability: Consequences for psychological well-being. *Social Science Research*, 38(1), 201-212.
- Wang, Y. H., Haslam, M., Yu, M., Ding, J., Lu, Q., & Pan, F. (2015). Family functioning, marital quality and social support in Chinese patients with epilepsy. *Health and quality of life outcomes*, 13(1), 10.

Construction and Validation of Marital Attractions Questionnaire

شپوهنگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی